

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไทย ทั้งในด้านสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างเสมอกันในการได้รับการศึกษาอย่างน้อย 12 ปี อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรส่วนท้องถิ่นและเอกชน เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการพัฒนากันอย่างต่อเนื่อง การบริหารงานและ จัดการศึกษาในรูปคณะบุคคลทั้งส่วนกลาง เขตพื้นที่การศึกษาและของสถานศึกษาที่เรียกว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 40) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนซึ่งมีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งทำหน้าที่กำกับส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษาทั้งด้านงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป (มาตรา 39) รวมทั้งให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (มาตรา 57) และกำหนดให้บุคคล ครอบครัวชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและตามความจำเป็น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 21)

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาตลอดจนกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ รวมทั้งเรื่องของการบ่งชี้วัดและตัวชี้วัดเพื่อรับรองการประเมินคุณภาพภายนอก การทำงานของคณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องทำงานเป็นทีม โดยยึดหลักของการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมแก้ไขปัญหา กรรมการสถานศึกษาสามารถกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ของโรงเรียนแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ แต่ยังขาดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนระบบใหม่เพื่อให้เกิดความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น คณะกรรมการ

สถานศึกษาเป็นหนึ่งในตัวจักรสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและความเจริญก้าวหน้า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2546, หน้า 10)

ดังนั้นบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญในการทำหน้าที่ กำกับ ติดตามให้ความเห็นชอบ ส่งเสริมสนับสนุน ในการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษาให้มีการพัฒนาเป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ ความร่วมมือของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่เป็น "นิติบุคคล" ตามกฎหมายพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจ บริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 17)

แต่จากการศึกษาของ ไพโรจน์ รุจิระวิจักขณ์, และคนอื่น ๆ (2542, หน้า 157) ได้ศึกษาการวิจัยและประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 พบว่า โรงเรียนไม่ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหาร โดยมีรายงานโครงการแผนการศึกษาศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 จากการศึกษาโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน (สำนักงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, 2540, หน้า 25) ได้พบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาที่ทำงานขาดประสิทธิภาพ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขาดความเชื่อมั่นในศักยภาพและการศึกษาของตนเอง นอกจากนี้ยังไม่ค่อยมีเวลาในการปฏิบัติงาน ขาดทักษะในการดำเนินการ เช่น ทักษะการประชุม ในส่วนของโรงเรียนพบว่าผู้บริหารมีบทบาทในการชักจูงสูง จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขาดอำนาจในการตัดสินใจ อุปสรรคที่มีปัญหาต่อการบริหารจัดการแบบองค์บุคคลในระดับสถานศึกษาปรากฏดังนี้ 1) คณะกรรมการสถานศึกษายังขาดความชัดเจนเรื่องอำนาจ และหน้าที่ว่าตนเองจะทำอะไร มีอำนาจในการตัดสินใจเพียงใด 2) บุคคลที่เข้าร่วมเป็นกรรมการส่วนใหญ่ได้รับการขอร้องจากสถานศึกษามากกว่าที่จะได้รับการคัดสรรจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในหน้าที่ของคณะกรรมการ 3) วิธีการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการยังขาดทักษะ และประสบการณ์ เช่นทักษะร่วมประชุมตัดสินใจ เป็นต้น 4) สถานศึกษาส่วนหนึ่งยังคิดว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเพียงผู้สนับสนุนด้านทรัพยากรทางการศึกษา มากกว่าเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผลที่เกิดขึ้น 5) กรรมการสถานศึกษาส่วนหนึ่งยังคิดว่าการบริหารจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา คณะกรรมการเป็นเพียงที่ปรึกษา หรือเป็นผู้ปฏิบัติตามคำขอร้องจากสถานศึกษา 6) กรรมการสถานศึกษาแต่ละคนมีภาระมาก การประชุมจึงขาดความต่อเนื่อง ขาดความพร้อมเพรียง 7) ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร ขาดคุณภาพ จึงเป็นจุดอ่อนที่สำคัญของการบริหารจัดการนำข้อมูล ไปใช้ในการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อการตัดสินใจ การแก้ปัญหา

หรือพัฒนาการศึกษา ส่วนใหญ่ยังอยู่บนพื้นฐานของความรู้สึกและประสบการณ์เดิม 8) ในอดีตสถานศึกษาขาดความคล่องตัวในการบริหาร ปัจจุบันสถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีความคล่องตัวสูง สามารถบริหารกิจการได้ด้วยตนเอง แต่กรรมการสถานศึกษาบางส่วนยังขาดความชัดเจนในอำนาจและหน้าที่ที่จะต้องกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 21)

จากปัญหาดังกล่าวแม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะกำหนดให้การศึกษาขั้นพื้นฐานและให้ประชาชนหรือคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แต่ก็มีปัจจัยที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการดังกล่าว ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ขึ้น โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการมาจากหลายฝ่าย ประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยมีหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา ให้มีความเห็นชอบของแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา (บุญเกิด เจริญ, 2544, บทคัดย่อ)

สำหรับผู้ปกครองนั้นก็มีความเชื่อมั่นว่าโรงเรียนที่ลูกหลานเข้าเรียนนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนบุคลากรในสถานศึกษา สามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทั้งด้านความรู้พื้นฐาน ด้านเจตคติ ด้านจริยธรรม ด้านคุณธรรมที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมทำงานกับผู้อื่นได้ ดังนั้นผู้ปกครองจึงต้องร่วมมือกับทางโรงเรียนในด้านต่างๆ ที่ทางโรงเรียนเสนอมาและผู้ปกครองก็ยังสามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนได้ ตลอดจนสามารถให้คำแนะนำที่จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาได้

ในการบริหารจัดการศึกษานั้น “ผู้บริหาร” นับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษา คำว่า “ผู้บริหาร” ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติหมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของภาครัฐและเอกชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน การจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ตามนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา ซึ่งสิ่งที่นักบริหารการศึกษา และบุคคลทั่วไปมีความคาดหวังต่อการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาคือการเป็นผู้บริหารมืออาชีพนั่นเอง

สังคมไทยในยุคปฏิรูปการศึกษาปัจจุบันนี้อยากเห็นผู้บริหารสถานศึกษาเป็น “ผู้บริหาร มืออาชีพ” มีความรู้และประสบการณ์สมกับที่เป็นวิชาชีพชั้นสูงทางการบริหารการศึกษา เป็นบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษา ที่นอกจากจะเป็นผู้บริหารบุคลากรครูผู้สอนแล้ว ผู้บริหาร ยุคใหม่ต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้นำการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กล่าวคือ มีความสามารถที่จะประสานการมีส่วนร่วมของ

ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการระดมความสามารถ และทรัพยากร เพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตลอดจนจัดให้มี กระบวนการประกันคุณภาพ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเพื่อให้การกระจายอำนาจเพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ เป็นไปตามหลักของการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน (school based management : SBM) แนวคิด นี้ทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็ง แต่ต้องมีชุมชนเข้ามามีส่วนได้ส่วนเสีย (stake holder) เพราะ โรงเรียนก็คือส่วนหนึ่งของชุมชน และชุมชนก็เป็นที่ตั้งของชุมชน เช่นเดียวกัน ตัวแทนของ ชุมชนที่ทำหน้าที่แทนชุมชนก็คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั่นเอง เพื่อเป็นการ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนที่จะทำให้ผู้เรียนซึ่งสำคัญที่สุด เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ผลที่คาดหวังให้เป็นคนเก่ง คนดี และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 2)

การศึกษาการรับรู้ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองที่มีต่อการ บริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองลพบุรี และสระบุรีนั้น จำเป็นต้องอาศัยมุมมองที่หลากหลาย มิติเพื่อให้ได้ภาพที่เป็นองค์การรวม (holistic view) ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาและ ผู้ปกครอง เป็นหน่วยของสังคม ที่ประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและแต่ละชุด ตัวแทนของคณะกรรมการสถานศึกษา ก็มีประวัติความเป็นมา สภาพแวดล้อม ความเชื่อ และ วิธีชีวิต ที่แตกต่างกัน ดังนั้นการที่จะศึกษาการรับรู้ของคณะกรรมการสถานศึกษาและ ผู้ปกครอง ต้องใช้วิธีการวิจัยที่เจาะลึกลงไปจนถึงรากเหง้า ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิง คุณภาพ (qualitative research) ในการวิจัยครั้งนี้ แต่การวิจัยในลักษณะดังกล่าวก็มีข้อจำกัดที่ ไม่สามารถกระทำได้ในวงกว้าง ดังนั้นในขั้นต้นผู้วิจัยจึงกำหนดโรงเรียนในสังกัดเทศบาลลพบุรี และสระบุรี เป็นขอบเขตของการวิจัยซึ่งจะสามารถนำข้อมูลความรู้ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ให้เป็น ประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียนเทศบาลเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองได้เข้า มามีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมกับศักยภาพ อันจะนำไปสู่การระดมสรรพกำลังในชุมชน เพื่อ การศึกษาและโรงเรียนเองก็จะสามารถดำเนินงานได้ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน มากยิ่งขึ้น และจากผลการศึกษาของ ศุภลักษณ์ สูงนารถ (2550, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการศึกษา สภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาลในเทศบาลลพบุรีและสระบุรี พบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดสระบุรี และเทศบาลลพบุรีในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ ด้านงาน อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านงานวิชาการ และด้านงานบุคลากร

จากสภาพดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาการรับรู้ในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเทศบาลปทุมบุรีและสระบุรีเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรี และปรับปรุงการบริหารงานของโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับคณะกรรมการสถานศึกษา อีกทั้งทำให้คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในเรื่องการดำเนินงานของโรงเรียน และได้เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพสมรส และตำแหน่ง

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรี และปรับปรุงการบริหารงานของโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับคณะกรรมการสถานศึกษา อีกทั้งทำให้คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในเรื่องการดำเนินงานของโรงเรียน และได้เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น นอกจากนี้อาจใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับหน่วยงานต้นสังกัดในการวางแผนเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรี เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 405 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 9,425 คน รวมทั้งสิ้น 9,830 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2551, ธันวาคม 14)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เนื่องจากการประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite populations) สูตรใช้ในการหาขนาดของตัวอย่างจึงใช้สูตรยามานะ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่างได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 408 คน แบ่งเป็น คณะกรรมการ 102 คน ผู้ปกครอง 306 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรีประกอบด้วย

2.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 อายุ

- 1) น้อยกว่า 40 ปี
- 2) 40 – 50 ปี
- 3) 51 – 60 ปี
- 3) มากกว่า 60 ปี

2.1.3 วุฒิการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรี
- 3) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.4 สถานภาพสมรส

- 1) โสด
- 2) สมรส
- 3) หม้าย / หย่าร้าง

2.1.5 ตำแหน่ง

- 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) ผู้ปกครองนักเรียน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้ในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรี 6 ด้าน ได้แก่

2.2.1 งานวิชาการ

2.2.2 งานบริหารบุคคล

2.2.3 งานกิจการนักเรียน

2.2.4 งานธุรการ การเงินและพัสดุ

2.2.5 งานอาคารสถานที่

2.2.6 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การรับรู้ในการบริหารโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักรู้ การอธิบาย ในข่าวสารข้อมูลจากสื่อต่างๆ ที่ได้รับ การตระหนักถึงความสำคัญ เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนระบบการบริหาร และการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นพื้นฐาน ตลอดจนการยอมรับในหลักการ วิธีการในการบริหารโรงเรียน

1.1 การรับรู้งานวิชาการ หมายถึง การกิจที่เกี่ยวข้องงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในด้านการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) สนับสนุนส่งเสริมให้ครูนำสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน 3) การให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิชาการแก่สถานศึกษา 4) สนับสนุนช่วยเหลือในการจัดหาสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ มาจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) การให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และ 6) การสนับสนุนเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้สามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ

1.2 การรับรู้งานบริหารบุคคล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากรในการปฏิบัติงาน การสรรหาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การรักษาบุคลากรและการใช้บุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการพัฒนาครูหรือบุคลากรให้มีวิทยฐานะสูงขึ้น 2) การสนับสนุนการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับครูหรือบุคลากรในสถานศึกษา 3) ให้คำปรึกษาการพัฒนาครูหรือบุคลากรในสถานศึกษา 4) ให้ข้อเสนอแนะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างขวัญกำลังใจของครูหรือบุคลากรในสถานศึกษา 5) เสนอแนะเกี่ยวกับการพิจารณาความดีความชอบของครูหรือบุคลากร 6) เป็นคณะทำงานในภารกิจของสถานศึกษาเพื่อบริหารและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ 7) ให้ข้อเสนอแนะการแต่งตั้งบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานต่างๆให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและ 8) การให้คำปรึกษาข้อมูลและสารสนเทศในการปฏิบัติงานของครูหรือบุคลากรในสถานศึกษา

1.3 การรับรู้งานกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนทั้งหมดที่โรงเรียนจัดขึ้น นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งประกอบด้วย 1) การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองส่งเด็กที่มีอายุตามเกณฑ์เข้าเรียน 2) การส่งเสริม ป้องกัน รักษาความปลอดภัยของเด็กจากสารเสพติดในสถานศึกษา 3) การประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในการพัฒนาการมีระเบียบวินัยนักเรียน 4) ให้ข้อเสนอแนะการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและ 5) การควบคุม ดูแล และแนะอาชีพให้กับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา

1.4 การรับรู้งานธุรการ การเงินและพัสดุ หมายถึง งานเอกสารเกี่ยวกับ การจัดซื้อ การจ้าง การซ่อมแซมและการบำรุงรักษา การจัด ทำเอง การแลกเปลี่ยน การเช่า การควบคุม และการดำเนินการอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติ ซึ่งประกอบด้วย 1) เสนอแนะการจัดระบบงานธุรการ 2) เสนอแนะการจัดทำแผนการใช้เงินงบประมาณ 3) ให้ความเห็นชอบอนุมัติแผนการใช้เงินในสถานศึกษา 4) การดำเนินงานเกี่ยวกับการรับบริจาคทรัพย์สินของสถานศึกษา 5) การตรวจการจัดซื้อ-จัดจ้างพัสดุครุภัณฑ์ให้เป็นไปตามระเบียบกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและ 6) การตรวจสอบภายในด้านการเงินและพัสดุ

1.5 การรับรู้งานอาคารสถานที่ หมายถึง งานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดสร้างอาคารสถานที่ การใช้อาคารสถานที่ การควบคุมดูแลสถานที่และการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ ซึ่งประกอบด้วย 1) การให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน 2) คณะกรรมการมีส่วนร่วมจัดการบริหารพื้นที่ อาคารสถานที่ ให้เกิดประโยชน์ 3) คณะกรรมการมีส่วนร่วมให้บริการด้านสถานที่แก่ชุมชนและส่วนราชการอื่นๆ และ 4) ส่งเสริมให้จัดสนามเด็กเล่นให้มีความปลอดภัยกับนักเรียน

1.6 การรับรู้งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เช่น ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ สถานที่ราชการ องค์กรเอกชน และสถาบันสังคมอื่นๆ ซึ่งประกอบด้วย 1) การสนับสนุนโครงการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน 2) การให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน 3) สนับสนุนการจัดกิจกรรมสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น 4) การประชุมและรับทราบปัญหาของผู้ปกครอง 5) การช่วยเหลือหรือการให้ข่าวสารสถานศึกษาแก่ผู้ปกครองและ 6) การสร้างความสัมพันธ์และการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษา

2. การบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการต่างๆ ของผู้บริหารเพื่อให้บุคคลกลุ่มหนึ่ง (นักเรียน) ได้เจริญงอกงามไปสู่จุดประสงค์ที่ต้องการ โดยกำหนดให้คนกลุ่มหนึ่ง (ครู) เป็นตัวแทนในการดำเนินการ

3. คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง คณะกรรมการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

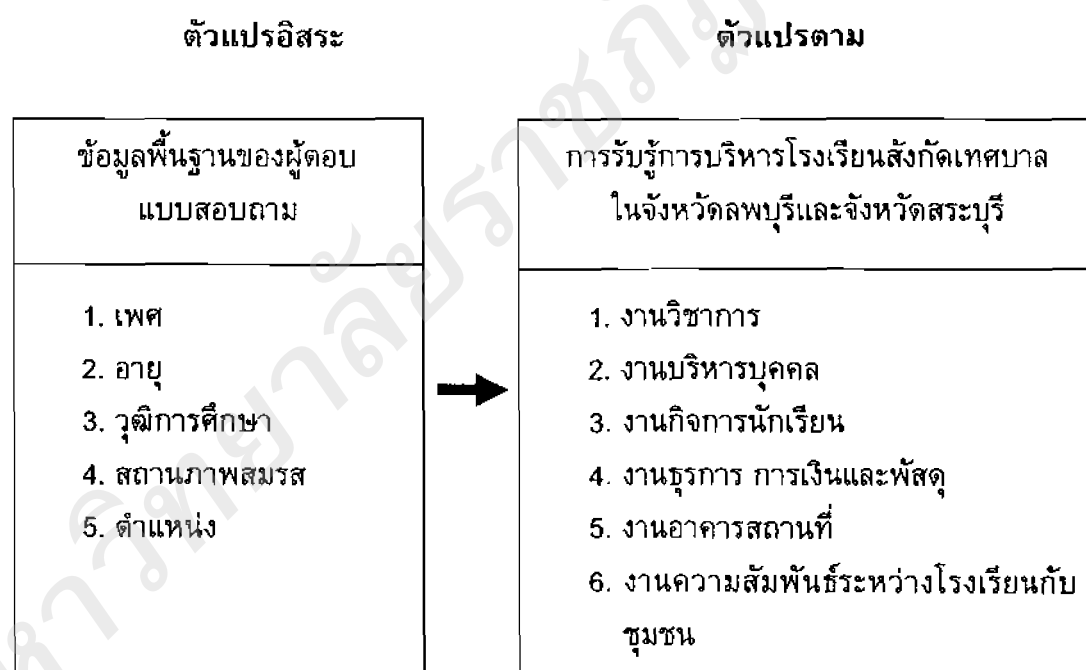
พ.ศ.2545 ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนศิษย์เก่า พระภิกษุสงฆ์หรือตัวแทนองค์กรศาสนาอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิ

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือ ผู้วิชาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดเทศบาลลพบุรี และสระบุรี

5. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือบุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยและทำหน้าที่ปกครอง ดูแลนักเรียนด้านความประพฤติ การศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการรับรู้ในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรี ในงาน 6 งาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549, หน้า 29) ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การรับรู้ในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพสมรส และตำแหน่ง